

VI. Politiske spørgsmål.

I. Nedrustningsspørgsmålet.

(Dagsordenens punkt 66 og 70).

Nedrustningskommissionen, hvori siden plenarforsamlingens resolution af 4. november 1958 alle organisations medlemsstater deltager, trådte den 10. september 1959 sammen efter forslag af de fire stormagter, som i Genève var blevet enig om at ned sætte en komité bestående af repræsentanter fra Amerikas Forenede Stater, Frankrig, Sovjetunionen og Storbritannien samt Bulgarien, Canada, Tjecoslovakiet, Italien, Polen og Rumænien til at arbejde med nedrustningsspørgsmålet.

Kommissionen vedtog efter en debat enstemmigt en resolution, hvori man udtrykte håb om, at drøftelserne i komiteen ville danne et nyttigt grundlag for nedrustningsovervejelserne i De Forenede Nationer, samt at kommissionen kunne indkaldes på ny, når det måtte være nødvendigt.

Nedrustningskommissionens rapport blev enstemmigt godkendt af første udvalg den 8. oktober 1959 og af plenarforsamlingen den 21. november 1959.

Første udvalg, til hvilket plenarforsamlingen henviste spørgsmål vedrørende nedrustning, besluttede den 8. oktober 1959 først at behandle det af Sovjetunionen foreslåede dagsordenspunkt: Almindelig og fuldstændig afrustning. Debatten herom holdtes i tiden mellem 9. oktober og 2. november 1959.

Grundlaget for debatten var det britiske nedrustningsforslag, som udenrigsminister Selwyn Lloyd fremsatte under sin tale i plenarforsamlingen den 17. september 1959, og det sovjetrussiske forslag, som ministerpræsident Nikita Khrustjev fremsatte i sin tale den 18. september 1959.

Det britiske forslag går ud på at gennemføre nedrustningen i 3 stadier.

I første stadium foreslås sluttet en aftale om standsning af forsøg med kernevåben; endvidere at der afholdes en teknisk konference, som skal undersøge muligheden for, at der ikke længere anvendes spaltbart materiale i våbenproduktionen; der skal dernæst slutes en stormagtsaftale om den maksimale størrelse af de militære styrker og etableres et internationalt organ til indsamling af oplysninger om de militære

styrkers og rustningernes nuværende størrelse med henblik på at tilvejebringe et grundlag for en begrænsning af de konventionelle rustninger. Endvidere foreslås en undersøgelse af mulighederne for at overdrage en international kontrolorganisation en bestemt mængde af nærmere angivne våbentyper.

På planens første stadium foreslås det at iværksætte en undersøgelse af det nævnte internationale kontrolorgans karakter og funktioner, idet kontrolorganet tænkes, efterhånden som de nationale rustninger formindskes, i stigende grad at blive ansvarlig for verdensfredens bevarelse inden for rammerne af De Forenede Nationer.

Den afbrudte konference af eksperter om forholdsregler for forhindring af overraskelsesangreb foreslås efterfulgt af en konference, som skal undersøge de politiske og de tekniske sider af dette spørgsmål, og desuden foreslås en undersøgelse af problemerne i forbindelse med verdensrummets anvendelse.

I det britiske nedrustningsforslags 2. stadium foreslås iværksat en progressiv reduktion af de konventionelle rustninger og tropestyrker under behørig kontrol, standsning af produktionen af spaltbart materiale til militært formål, en begyndende reduktion af lagre af kernevåben derved, at bestående militære lagre af spaltbart materiale, hvad enten det er anvendt til våbenproduktion eller ej, under international kontrol overføres til ikke-militær anvendelse, oprettelse af et inspektionssystem til forhindring af overraskelsesangreb, indgåelse af en aftale om sikring af verdensrummets fredelige anvendelse og begyndende opbygning af det internationale kontrolorgan, således at det sættes i stand til at træffe forholdsregler til bevarelse af freden.

I det britiske nedrustningsforslags 3. stadium skal der iværksættes forbud mod kemiske og biologiske våben samt andre masseødelæggelsesvåben, forbud imod brug af de nævnte våben, forbud mod brug af verdensrummet til militære formål, nye undersøgelser af mulighederne for kontrol med og derefter tilintetgørelse af bestående lagre af kerne- og andre masseødelæggelsesvåben; der skal oprettes en effektiv inter-